

ΜΗΧΑΝΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ: Ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20. — Ἐν τῷ ἑξωτ. φρ. 30
 ΑΓΓΕΛΙΑΙ: ἁπλῆς ἡ δις, λ. 40, τρίς ἕως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἡ ἐξαμηνίαν λ. 10.

— ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμονος παρὰ τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος. —

B. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΟ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ

ἔφερον ἐφέτος γνησιώτερον κάπως τὸν χαρακτῆρα τοῦ θρησκευτικοῦ μνημοσύνου, διότι ἀρχιότεροι ἦσαν οἱ προσελθόντες, ἵσως ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἡ μνήμη καὶ τὸ πένθος ὁδηγεῖ, καὶ συνεπῶς ἡ σοβαρότης καὶ ἡρεμία τῆς ὁρτῆς ὀλιγώτερον συνεταράττετο ὑπὸ τοῦ θορυβώδους πλήθους τῶν προσκυνητῶν. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἡ πανηγυρίς ὑστέρει τῶν ἄλλων ἑτῶν καὶ ἐπειδὴ ἡ μεγάλη πλειονοψηφία τῶν τρελλῶν Ἀθηναίων, τῶν σπευδόντων ἐκεῖ, δίδει τὸν τύπον τῆς παιδροτέρας τῶν πανηγύρεων εἰς τὴν πενθιμοτέραν τῶν ἑορτῶν μας, καὶ ἡμεῖς, ἀνεξαρτήτως πάσης ἡθικοφιλοσοφικῆς σκέψεως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, λέγομεν ὡς εὐσυνείδητοι χρονογράφοι ὅτι τὸ Ψυχосάββατον μας ἦτο πενιχρόν καὶ ἄνοστον.

Ἀλλὰ διατί τάχα ἡ φετινὴ ψυχρότης; Μήπως οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι μας συνηθάνθησαν φέτος πόσον εἶνε ἀσέβες νὰ κουβαλῶσιν ἐκεῖ πέραν τὰ ἐγκόσμια χάλα τῶν ἐπὶ τῶν τάφων, ὅπου μόνον τὰ δάκρυα καὶ ἡ προσευχὴ χωρεῖ; Ὅχι! ἀπλούστατα, συνηθάνθησαν ἐφέτος ὅτι ἂν ἐλάμβανον τὸν κόπον νὰ ὑπερβῶσι τὴν γέφυραν τοῦ νεκροταφείου, ἦτο κίνδυνος νὰ ἐπιστρέψωσι κακοὶ κακῶς, ἀναδεχθέντες ἐπὶ τῆς ράχους αὐτῶν ὅλας τὰς δυσαρέστους συνεπειὰς φοβερᾶς βροχῆς, τὴν ὁποίαν ἡπείλει ἡ κάθυγρος καὶ συννεφώδης ἀτμόσφαιρα τῆς χθεσινῆς πρωίας.

Ὁ Μάρτις, εἰσακούσας τὰς ἐκάστοτε διαμαρτυρήσεις τῆς δημοσιογραφίας περὶ τῆς ἀπρεπείας τῶν τελουμένων ἐν τῷ νεκροταφείῳ μας, ἐπεδείκνυε διὰ τοῦ ἀνέμου τοῦ καὶ τῆς βροχῆς τοῦ φανερᾶς προθέσεις καταργήσεως τῆς ἑορτῆς.

*

Τὴν πρώτην ἐντύπωσιν προσδέχεσθε ὑπὸ τῶν τεταγμένων ἐπὶ τῆς γεφύρας ἀνθοδεσμῶν καὶ στεφάνων πρὸς πώλησιν ὁ δεύτερος σταθμὸς τῶν ἀνθοπωλῶν, πυκνότερος καὶ πλουσιώτερος, εἶνε πρὸ τῆς θύρας τοῦ νεκροταφείου· ἐκεῖ οἱ νάρκισσοι καὶ τὰ ζουμπούλια πεπλεγμένοι εἰς διάφορα σχήματα καὶ ἀναμένοντες ἀγοραστὰς, ἀρωματίζουν τὴν περὶ τὴν ἀτμόσφαιραν, ἐνῶ ἐντὸς τοῦ νεκροταφείου ὁ ἀκαταπαύστως ἐπὶ τῶν τάφων προσκλιών λίθανος συγκεράννυσι τὴν μετὰ τοῦ ἀπαλοῦ ἀρώματος τῶν ἀνθέων συνενουμένην

βαρεῖαν ὁσμὴν τοῦ εἰς ἄοριστόν τι συναίσθημα ἐκ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ καὶ ποιητικῆς ἀπολυστικότητος.

Παρὰ τὰ ἄνθη ἐν πεζοτάτῃ ἀντιθέσει ἐκτείνονται τὰ κολουρία, καὶ οἱ ἐπαῖται, διήκοντες ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους τῆς κυπαρισώδους συστοιχίας· εἰς τὴν πρώτην αὐτὴν ἔχουσιν ἀφιερῶσαι τὰς ἐλπίδας τῶν οἱ δυστυχῆς.

*

Ἀλλὰ τὸ Ψυχосάββατον δὲν εἶνε οὔτε διὰ τοὺς νεκροὺς τοὺς ὁποίους εἰρωνευόμεθα, οὔτε διὰ τοὺς πτωχοὺς, οὔτε διὰ τοὺς τρελλοὺς περιπατητάς, οὔτε τόσῳ διὰ τοὺς ἀνθοπώλας· τὸ Ψυχосάββατον ἀνατέλλει πρὸ πάντων διὰ τοὺς ἱερεῖς. Ἀμέσως πρὸ τῆς εἰσόδου σταματᾷ ὁ ἱερεὺς μὲ τὸν σταυρόν· τείνετε εἰς τὸν σταυρόν τοῦ τὰ χεῖλη σας, καὶ τὴν χεῖρά σας εἰς τὸ θυλάκιόν σας. Ἀπὸ τοῦ ἐκκλησίδου ἀντηχοῦν αἱ ψαλμοδίαί τῆς λειτουργίας, ἡ ὁποία δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη. Οἱ παρευρισκόμενοι διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις· εἰς τοὺς περιδιαβάζοντας ἐπὶ τῶν τάφων καὶ τοὺς ἀκροωμένους τὴν θεῖαν λειτουργίαν· ὅσοι δὲν χωροῦν ἐντὸς τοῦ ναΐσκου παραμένουσιν ἐξω συμπυκνούμενοι εἰς ἡμικύκλιον. Ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τῆς θύρας τοῦ ναοῦ στηρίζεται νέα κόρη· ἀποτείνει καὶ τὸν φόρον τῆς εὐλαθείας, τηροῦσα στάσιν προσευχῆς, καὶ τῆς φιλαρεσκείας τῆς τὸν φόρον, ἔχουσα ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς τὰ ἔξω, γοργὰ καὶ ἀεικίνητα, καὶ πρὸς τὰ ἔσω τὰ νῶτα. Ὡραῖον νὰ συμβιβάζῃ τις τόσον ὥραϊα τὰ ἀσυμβιβαστα, ὥραϊα μου!

Ἐκ τῶν λοιπῶν οἱ μὲν ἐπιθεωροῦσι τοὺς τάφους, οἱ δὲ τοὺς λιθανίζουν καὶ τοὺς στεφανώνουν. Γυναῖκες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κομίζουσαι φωτὶ ἀνὰ χεῖρας καταγίνονται πρὸς ἀνέρες τῶν γνωρίμων μνημάτων. «Παππᾶ!» ἢ ἀπ' ἐδῶ, «Παππᾶ!» ἢ ἀπ' ἐκεῖ, «Παππᾶ!» πανταχόθεν ἀκούεται· οἱ παππάδες δὲν προφθάνουν νὰ τρέχουν, ζηλοτύπως ἀμφισβητούμενοι καὶ περιζήτητοι· καὶ λόχος μαγκοπαίδων ἀντηχεῖ ἐν παρῳδίᾳ τὰς κραυγὰς παππᾶ! παππᾶ!, καὶ τὰ γραῖδια κατακόπτονται θορίζοντα καὶ διώκοντα τοὺς ἀγυόπαιδας, οἵτινες διατηροῦσιν ἀμείωτον τὴν εὐθυμίαν των, διότι μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ ἡ σειρὰ τῶν διανεμομένων κολύθων· καὶ ποῖα δι' αὐτοὺς ἀπόλαυσις! Καὶ νὰ! σωστός καυχᾶς ἐκρήγνυται ἐφ' ἐνὸς τάφου· οἱ λυδστροὶ κυριεύουσιν ὀλόκληρον δίσκον κολύθων· πάλιν συγκροτεῖται, γρόνθοι καταβιβάζονται, καταπατοῦνται τὰ ἐπὶ τοῦ μνήματος

άνθη και θραύεται ἡ νεκρική κανδήλα· ἀλλ' οἱ λούστροι θριαμβεύουσιν.

*

Οἱ πλείστοι τάφοι πλουτοῦσιν εἰς ἀνθώδεις προσφορὰς, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Τίς εἶπεν ὅτι καταπαύει τὰς διακρίσεις ὁ θάνατος; Καὶ φύσις καὶ τέχνη συμπληροῦσι τὴν μαρμαρίνην αὐτῶν πολυτέλειαν δι' εὐωδῶν ἀνθοδεσμῶν ἢ στιλπνῶν στεφάνων. Αἱ μακραὶ σειραὶ τῶν μαύρων σταυρῶν τῆς πτωχείας δὲν ἔχουσι τιμὰς· καὶ νὰ θέλῃ κἀνείς νὰ ἀποθέσῃ ἐπὶ φίλου τινὸς ἐξ αὐτῶν τὸν φόρον τῆς μνήμης του, δὲν δύναται εὐκόλως νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ, ἐνῷ εὐκόλως δύναται νὰ τὸν πατήσῃ. Οἱ εὐτυχέστεροι ἐξ αὐτῶν, δύο ἢ τρεῖς, κοσμοῦνται ὑπὸ ἀπλῶν τινῶν δεσμῶν ἐκ νεκρίσσεων.

Ἐκ τῶν τάφων τῶν πολιτικῶν ἡμῶν ἐξοχοτήτων, ὁ τοῦ Δεληγεωργη συγκαλεῖ τοὺς πλείστους καὶ μελαγχολικωτέρους περατηρητάς,

Δὲν λησμονοῦμεν τοὺς τάφους τῶν διδύμων τῆς νεωτέρας ἡμῶν ποιήσεως· ἐπὶ τῶν μαρμαρωθεῶν ὑπὸ τοῦ θανάτου Ἀττικῶν Νυκτῶν τοῦ Βασιλειάδου μέγας καὶ μόνος καὶ ὠραίος διακρίνεται ἀποτεθείς ἐκ δάφνης στέφανος. Ἀλλὰ τὸν τάφον τοῦ Παπαρρηγοπούλου ἐπαναβλέπομεν ἀπολέσαντα τὴν πρώτην ποιητικὴν ἀπλότητά· μαρμαρίνη στήλη ἀντικατέστησε τὴν περίσσειαν τῶν ἐπ' αὐτοῦ θαλερῶν δενδρυλλίων, ἐφ' ἧς σχολαστικὴ σοφία ἐχάραξεν εἰς ἀρχαῖους ἱάμβους κοινὸν δασκαλικὸν ἐπιτύμβιον.

*

ὑπείκοντες εἰς τὴν γενικὴν φορὰν τῶν προσερχομένων, οἵτινες πρὶν εἰσελθῶσιν εἰς τὸ κοιμητήριον, στράφουσιν ἀριστερὰ τὰ βλέμματά των, ἐπὶ τοῦ ὑψώματος, ἐνθα χθές ἐναπετέθη ὁ ἐξόχως τιμηθεὶς νεκρὸς, ἐπαναβλέπομεν τὸν τάφον τοῦ Κουμουνδούρου. Οἱ κλώνες τῶν νεωστὶ ἐπ' αὐτοῦ φυτευθέντων δενδρυλλίων, συνταρασσόμενοι ὑπὸ τοῦ ζωηροῦ ἀνέμου, ἐγόγγυζον καὶ ἐκάμπτοντο ἐπὶ τοῦ χρώματος, ὡς Μανιάτισσαι λυόμεναι εἰς κοπετοὺς καὶ μοιρολόγια. Εἶνε ἀκόμη πρωτὶ, καὶ μόνον ἀραιὰ τινα ζουμπουλὰκια ἀντιπροσωπεύουσι τὰς ἐνδείξεις τῆς τιμῆς καὶ τοῦ πένθους ἐπὶ τῆς μνήμης του.—Ἐπίτηδες τὸν ἔθαψαν ἐδῶ γιὰ νὰ τὸν βλέπουν πάντα ἀπὸ τὸ σπῆτί του ἐκεῖ κάτω.

Διέκοψέ τις τὴν σιγὴν τῶν θεωμένων τὰ νεόσκαφῃ ἐκείνα χρώματα, δεικνύων τὴν ἀπέναντι διακρινομένην Καστέλλαν του.

Πρωινὸς

Ὁ Λυκογιάννης.—Τὸ μυθιστόρημα ὅπερ δημοσιεύομεν ἤρχισεν ὡς ἐν Γαλλίᾳ, ὡς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὡς ἐν Σμύρνῃ, νὰ κινῇ ἐνταῦθα ἄπλετον τὸ ἐνδιαφέρον.

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἐπιφυλλίδος, ὅτε ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡ μάλλον τῆς στήλης τοῦ φύλλου μας ὁ Λυκογιάννης, ὁ ἥρως τοῦ μυθιστορήματος, τὸ ἐνδιαφέρον κορυφούται.

Διὰ τοὺς νομίσαντας ὅτι ἔχουν νὰ κάμουν μὲ τυχαῖον μυθιστόρημα καὶ μὴ ἀρχίσαντας σειρὰν, πωλοῦμεν ἐν τῷ Γραφεῖῳ μας τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα δέκα φύλλα ἀντὶ μόνον **πενήντα λεπτῶν.**

ΧΡΟΝΙΚΑ

ὑπετίθετο ὅτι οἱ σαραντατέσσαρες κατ' ἐψηφίσαντο τὸ περὶ ἀπονομῆς συντάξεως εἰς τὴν χήραν Κουμουνδούρου ἦσαν οἱ πλείστοι κατασκευασμένοι ἐκ πάστας θεσσαλικῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀλγεινὴ ἐντύπωσις ὑπῆρξε σφοδρότερα, διότι ἐπὶ τέλους ὁ κόσμος δὲν ἐννοεῖ πῶς ἀντιπρόσωποι λαοῦ ἐλευθερωθέντος ὑπὸ τοῦ Κουμουνδούρου δὲν ἀρκοῦνται ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ, ὅχι βέβαια διὰ λόγους πλατωνικοῦς, δὲν ἀρκοῦνται θανόντι νὰ ἀρνηθῶσιν ἐν κἂν ἄνθος ἐπὶ τοῦ τάφου του νὰ ρίψωσιν, ἀλλὰ καταδιώκουσι καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τάφου του ἐκ συστάσεως ἀρνούμενοι συνδρομὴν εἰς τὸ τέκνον του καὶ τὴν χήραν του. Δὲν γνωρίζομεν τίνας ἔχουν λόγους οἱ σκεπτόμενοι προκειμένου περὶ μυστικῆς ψηφοφορίας νὰ ὑποθέσωσιν ὅτι οἱ σαραντατέσσαρες ἦσαν βουλευταὶ τῆς Θεσσαλίας· τινὲς φαίνεται ὅτι ἤκουσαν τοιοῦτους πρὸ τῆς ψηφοφορίας καταδικάζοντας τὴν σύνταξιν· ἀλλ' οἱ πλείστοι εἰκάζουσιν ἐκ τῆς πρὸς τὸν Κουμουνδούρον προτέρας διαγωγῆς τῶν κυρίων αὐτῶν.

Τὸ καθ' ἡμᾶς ἀπέναντι τῆς ζωηρᾶς ἐκδηλωθείσης εὐγνωμοσύνης καὶ τῶν δακρύων τῆς **δούλης** Κρήτης, ἡ διὰ τὸν Κουμουνδούρον **ἐλευθέρα** Θεσσαλία μὴ κρίνασα τὸν τάφον αὐτὸν ἄξιον ἐνὸς συνοφρυώματος τὸ ὀλιγώτερον, μᾶς ἐφάνη πολὺ κακῆς ποιότητος Θεσσαλία καὶ προκαλοῦμεν πάντα δήποτε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὴν διαγωγὴν αὐτὴν τῶν Θεσσαλῶν ἀντιπροσώπων. Ἄν δὲ καὶ αὐτοὶ ἦσαν οἱ καταψηφίσαντες τῆς ἀπονομῆς συντάξεως, τὸ πρᾶγμα τότε ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἡμεῖς δὲ ἀνθρώπους μόνον κρίνομεν, διὰ τοῦτο καὶ θὰ μᾶς ἐπιτρέψωσιν οἱ κύριοι Θεσσαλοὶ ἀντιπρόσωποι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ σιγήσωμεν.

Ἐπανήλθεν ἐκ τῆς εἰς Λαμίαν καὶ Βῶλον ἀποστολῆς τοῦ ὁ πρῶτος διδάσκαλος τοῦ Γυμναστηρίου κ. Ἀριστείδης Ἰωαννίδης. Ἐν Λαμίᾳ ἐξέλεξε τὸ καταλληλότερον οἰκόπεδον πρὸς ἱδρυσιν Γυμναστηρίου, πείσας τὸν ἄξιον Δήμαρχον κ. Σκληρθανιώτην, ὅστις ἐδειξε ἀταράξιμον ζῆλον διὰ τὴν ἱδρυσιν τοιοῦτου χρησιμωτάτου εἰς τοὺς συνδημῶτας τοῦ ἱδρύματος, νὰ παραχωρήσῃ τὸ οἰκόπεδον δωρεάν. Ἐν δὲ Βῶλῳ ἐστήσε τὰ διαφωρα ὄργανα ἅπερ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ κατήρτισε τὸ ἐκεῖ Γυμναστήριον, μεριμνήσας ἅμα καὶ περὶ προμηθείας ὕδατος καὶ ὀργανοθήκης καὶ ὄλων τῶν ἀναγκαίων, ὅπερ φιλοτίμως ὁ Δήμαρχος κ. Καρτάλης ἀνέλαβε δαπάναις τοῦ Δήμου νὰ κατασκευάσῃ. Ἐν γένει μετὰ ὑπερβάλλοντος ζήλου καὶ κρίσεως ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολὴν τοῦ ὁ κ. Ἀριστείδης Ἰωαννίδης δικαίως τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ

Μεγάλο ψυχосάββατο, τῶν πεθαμμένων σχολῇ!
οἱ ζωντανοὶ ἀπὸ καρδίᾳς τοὺς πεθαμμένους κλαίνε,